

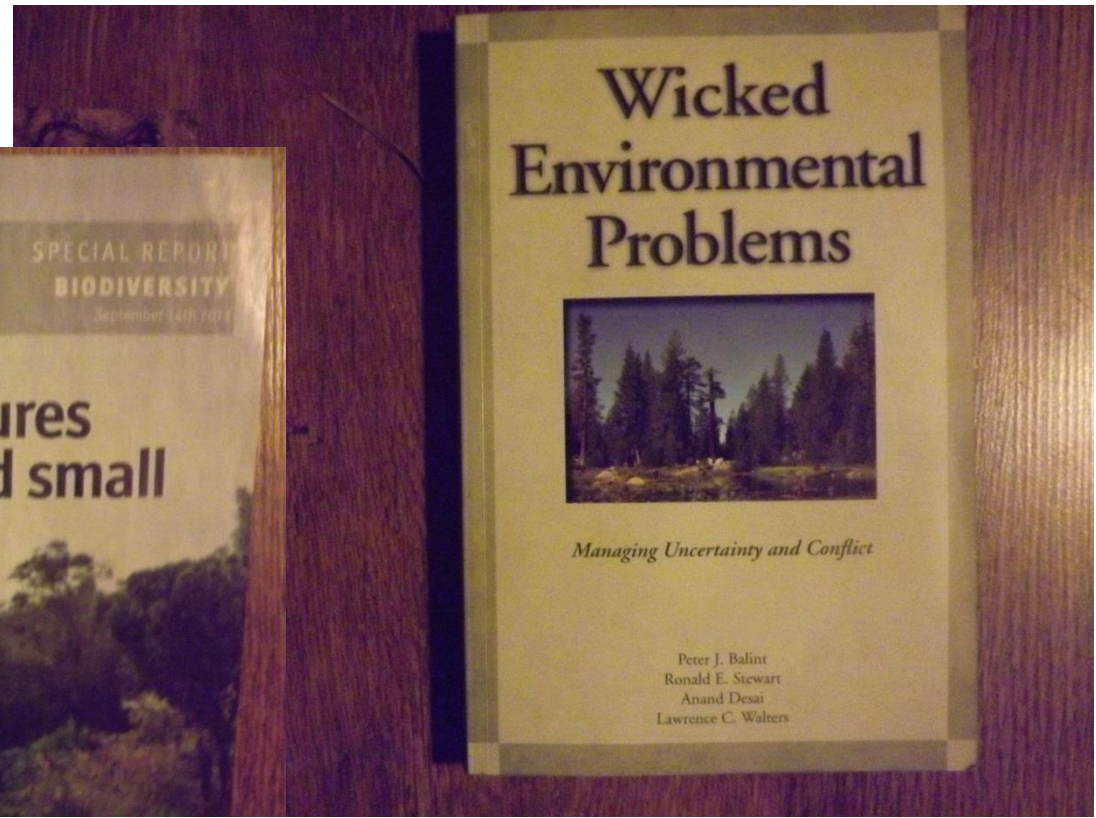
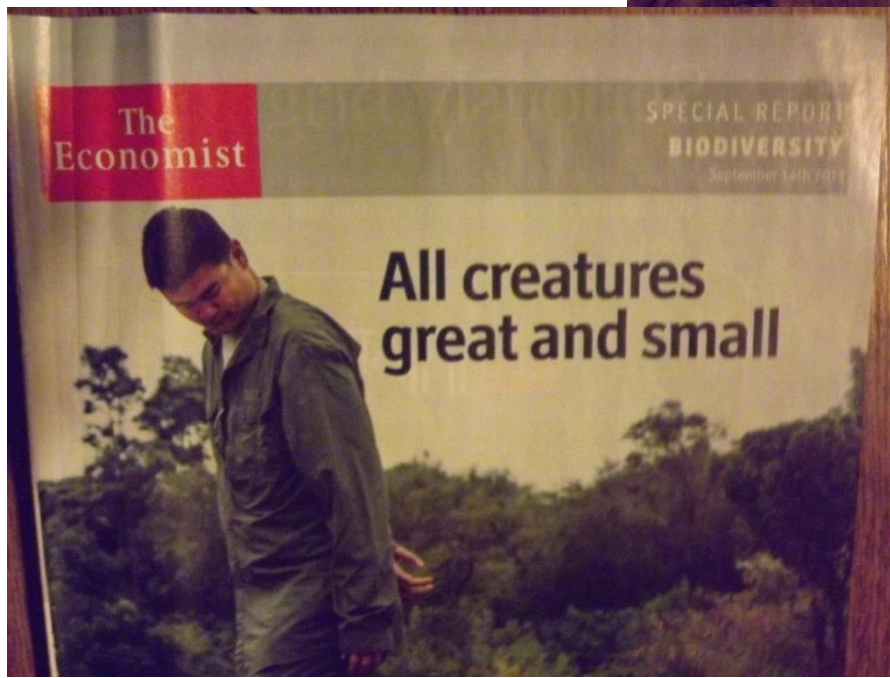
Zawikłane i podstępne problemy ochrony środowiska w strefie brzegowej morza

Jan Marcin Węśławski & Joanna Piwowarczyk
Instytut Oceanologii PAN w Sopocie

Z inspiracji:

książką, raportem The Economist z 14.IX.2013 oraz programami UE „Sea For Society” oraz „Vectors of Change” realizowanymi w IOPAN

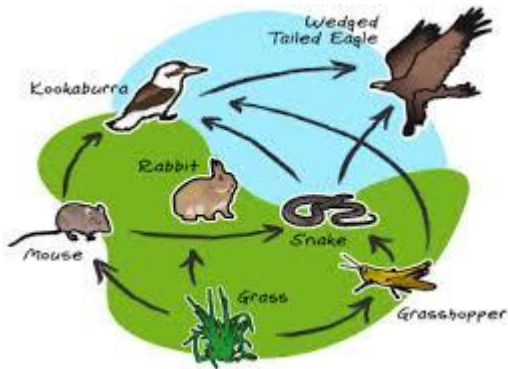
Podstępny (wicked) problem występuje gdy:

Dane naukowe są skąpe lub sprzeczne oraz brak zgody wśród interesariuszy co do wagi chronionych wartości

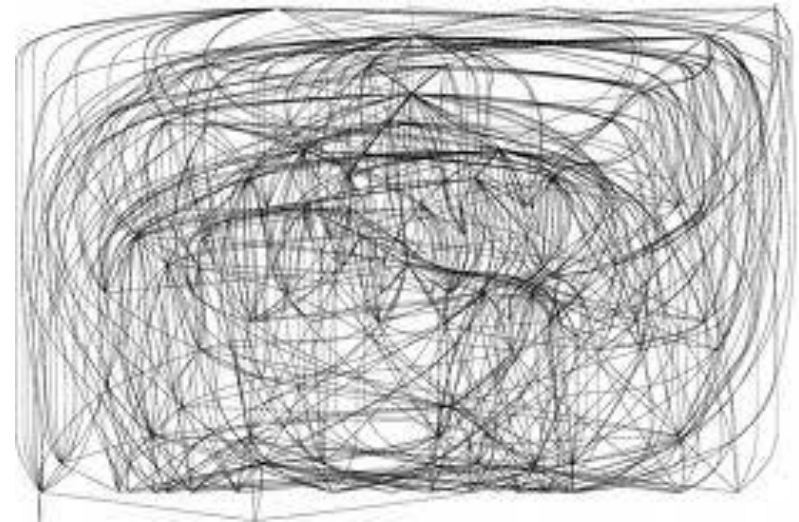

Ekosystemowe podejście

Uwzględnia funkcjonowanie **złożonego** ekosystemu, procesy, zjawiska i organizmy

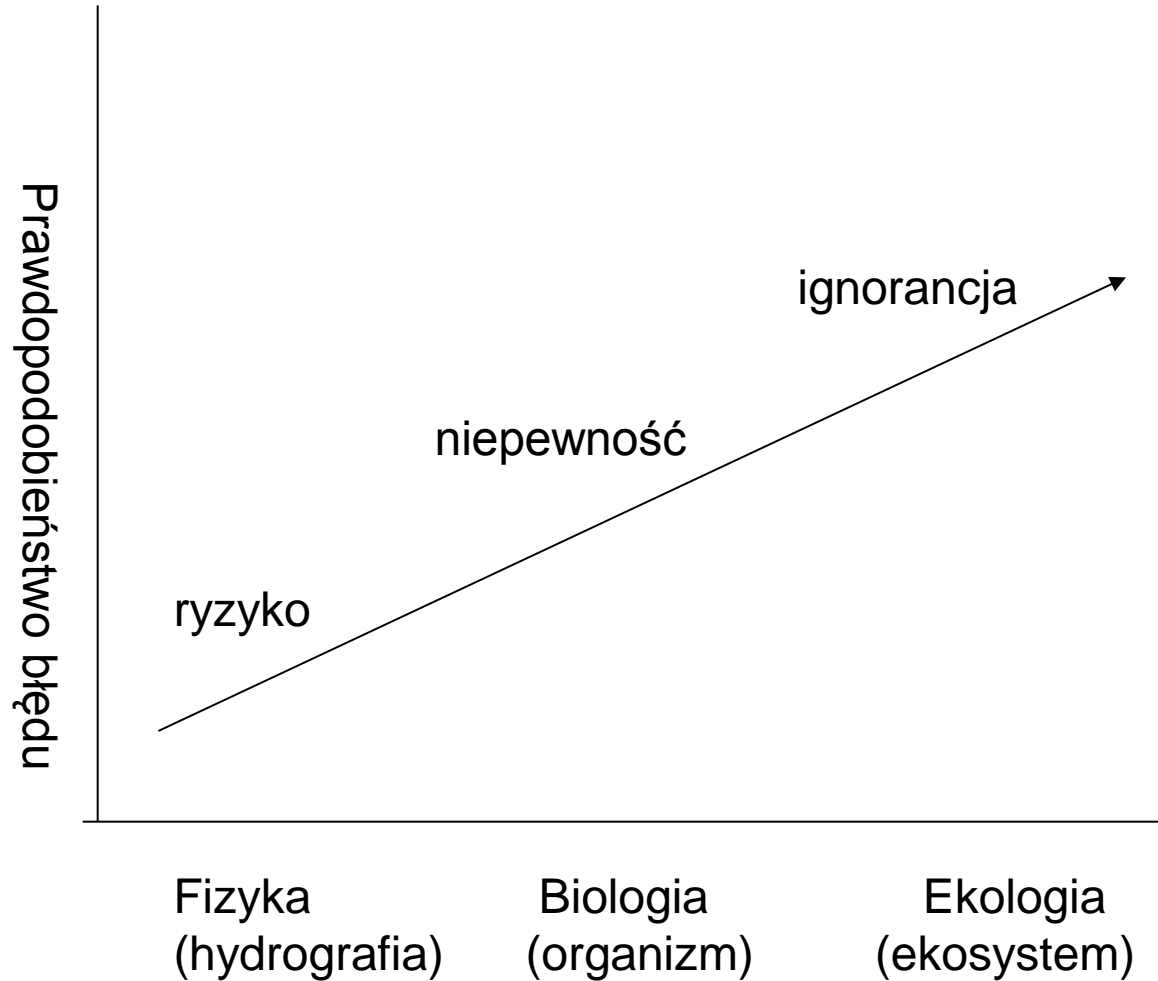
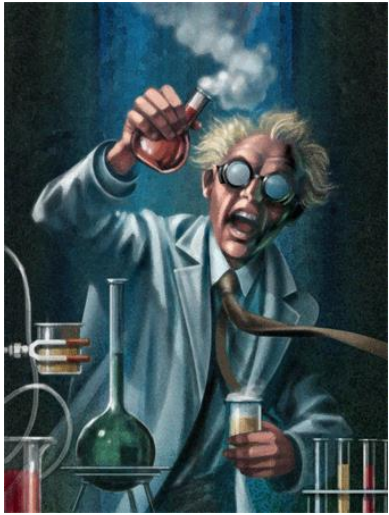

Dla dzieci i urzędników

Dla dorosłych

DANE NAUKOWE = NIEPEWNA WIEDZA

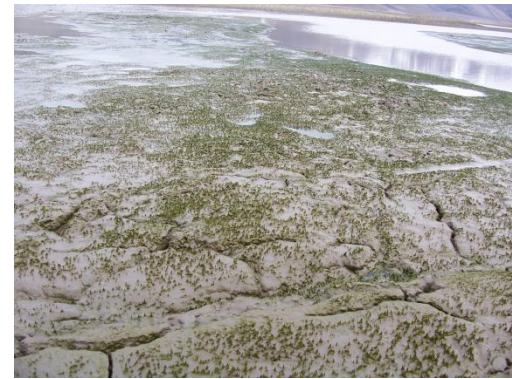

Brak zgody co do hierarchii wartości

Jakie wartości przyrodnicze chcemy chronić najbardziej ?

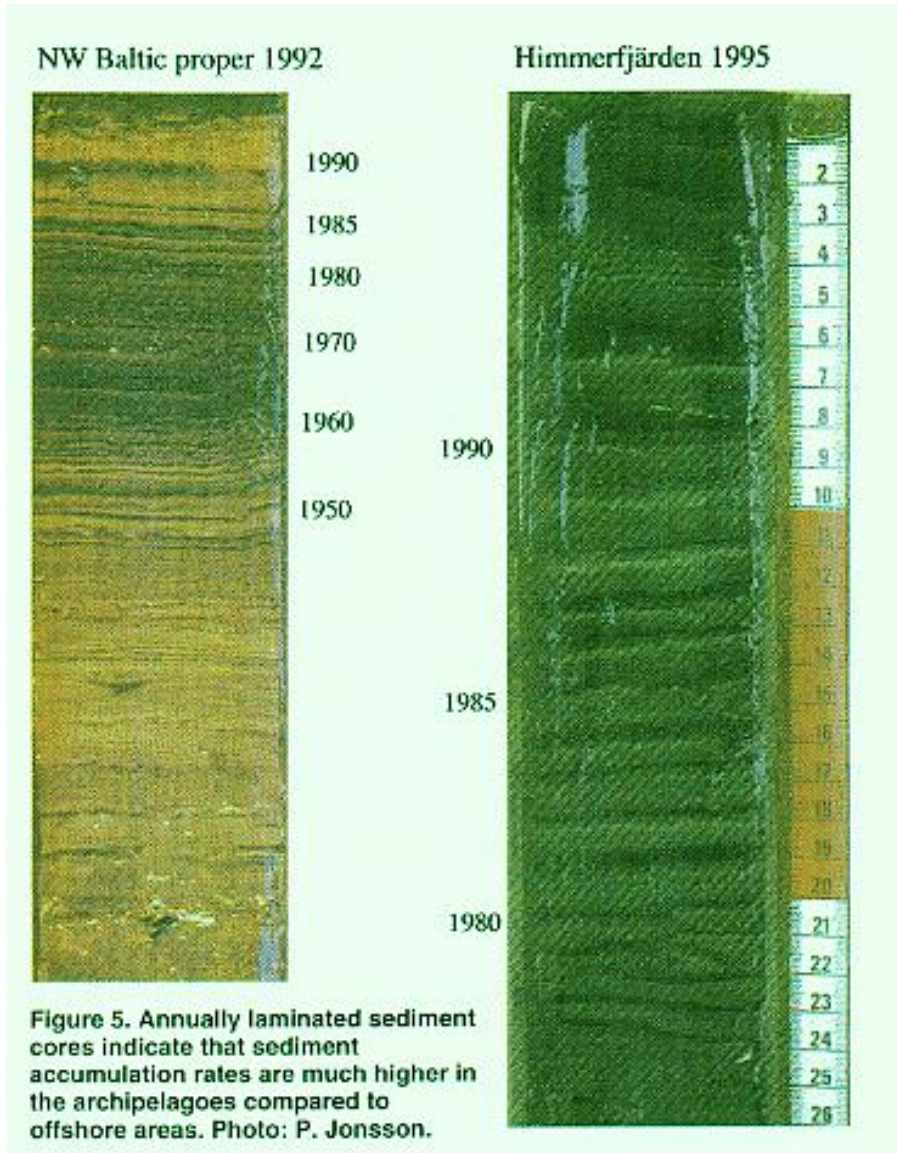
- Usługi ekosystemu (procesy)
- Strukturę (siedliska i gatunki)

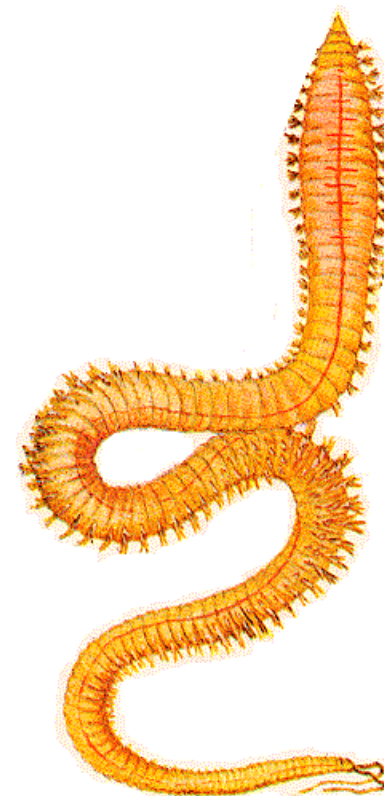
Jakie wartości społeczne chcemy chronić ?

- Podtrzymanie tradycyjnego stylu życia ?
- Miejsca pracy i wzrost ekonomiczny ?
- Prawo do używania dóbr natury ?
- Prawo do chronienia i podziwiania natury ?

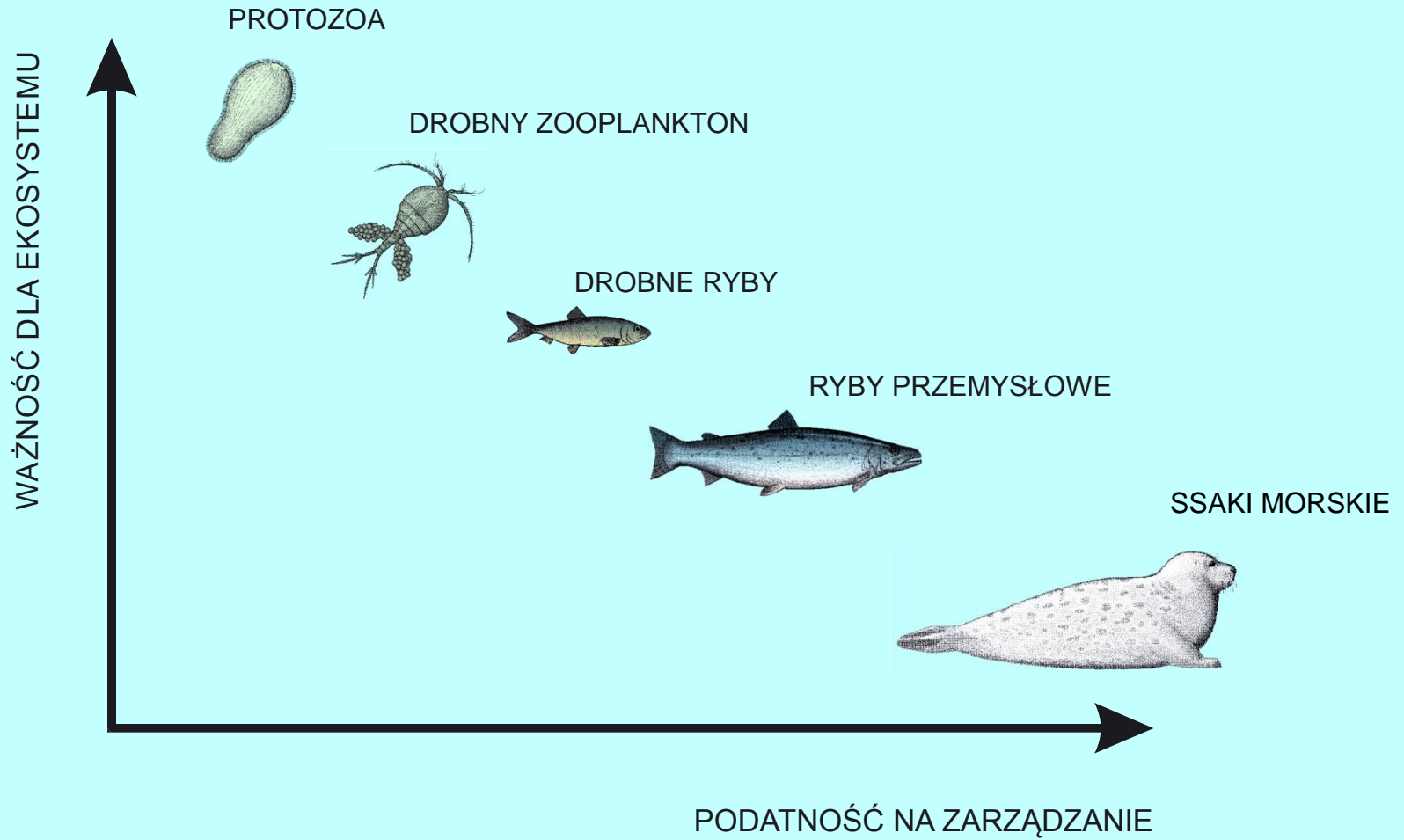
Funkcja –mieszanie osadów (w naszej części Bałtyku pełni ją jeden gatunek)

Scoloplos armiger

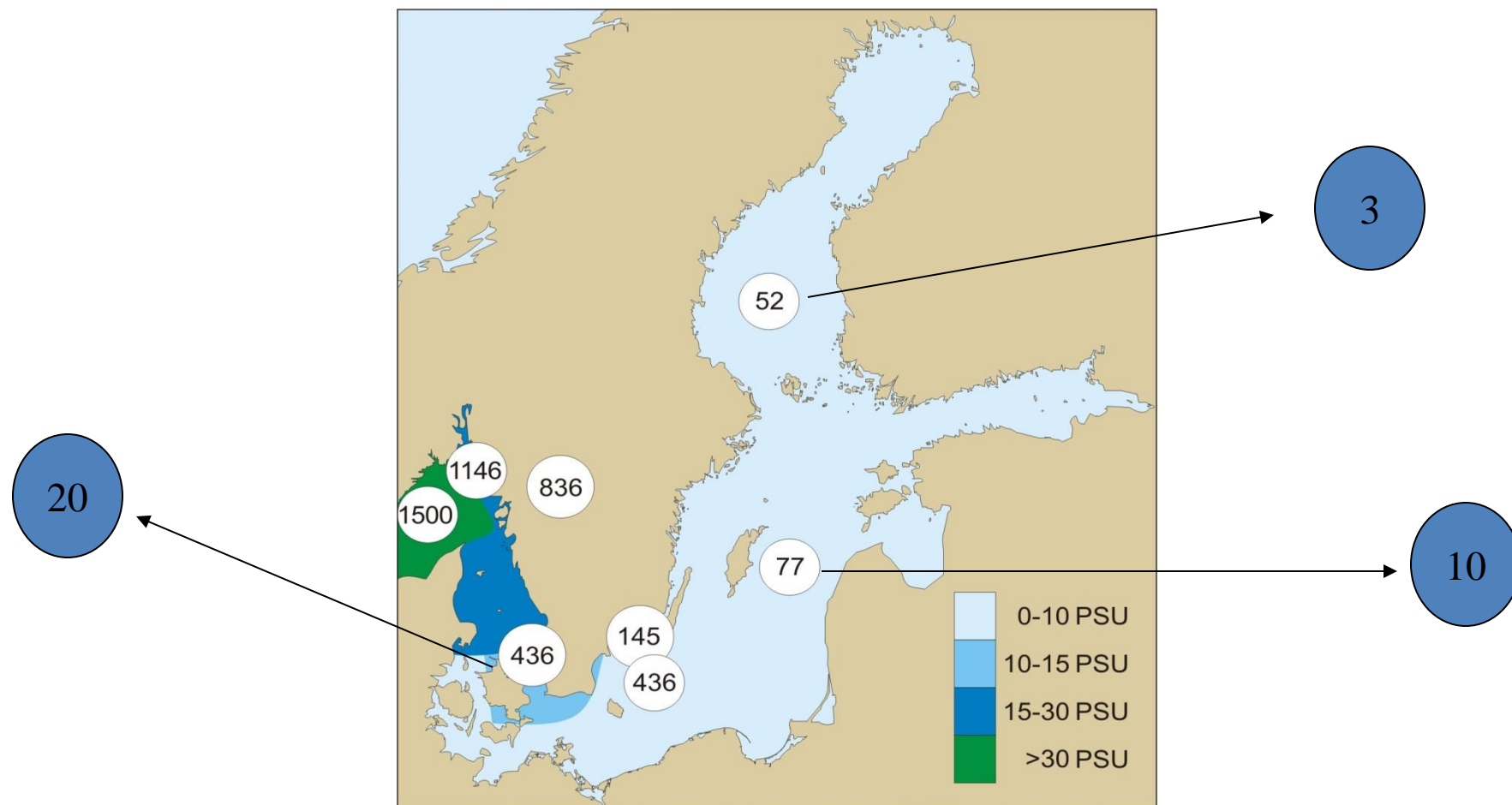

Im mniejsze tym ważniejsze dla funkcjonowania ekosystemu

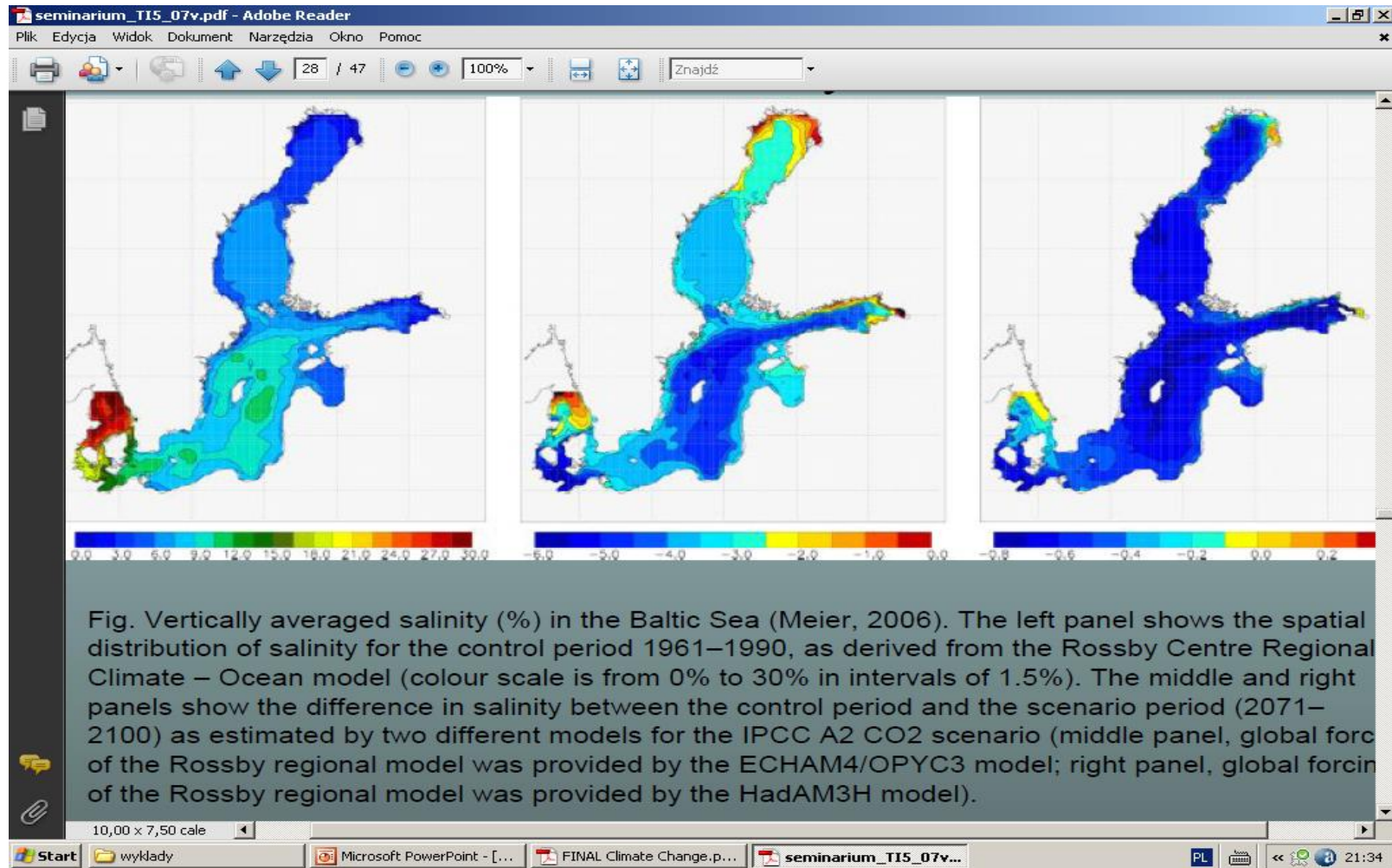
Zjawisko – rozkład zasolenia

Bałtycki gradient zależności liczby gatunków i grup funkcjonalnych od zasolenia (Bonsdorff & Pearson 1999)

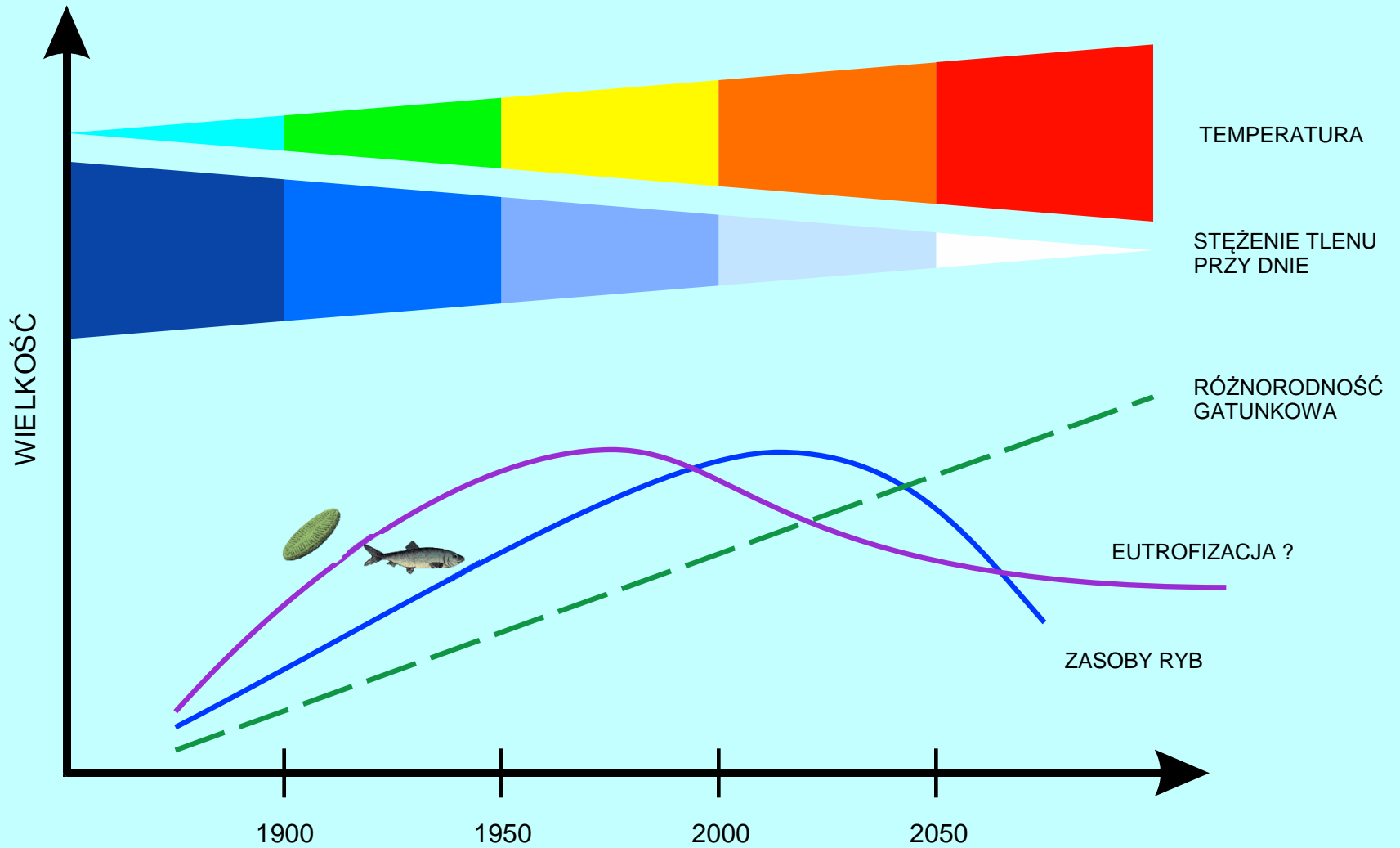

Zjawisko – opady i spływ rzeczny

Modele spadku zasolenia dla Bałtyku

Zmienność jest najbardziej charakterystyczną cechą żywych układów

Wiedza przyrodnicza w prawodawstwie pochodzi sprzed 50 lat

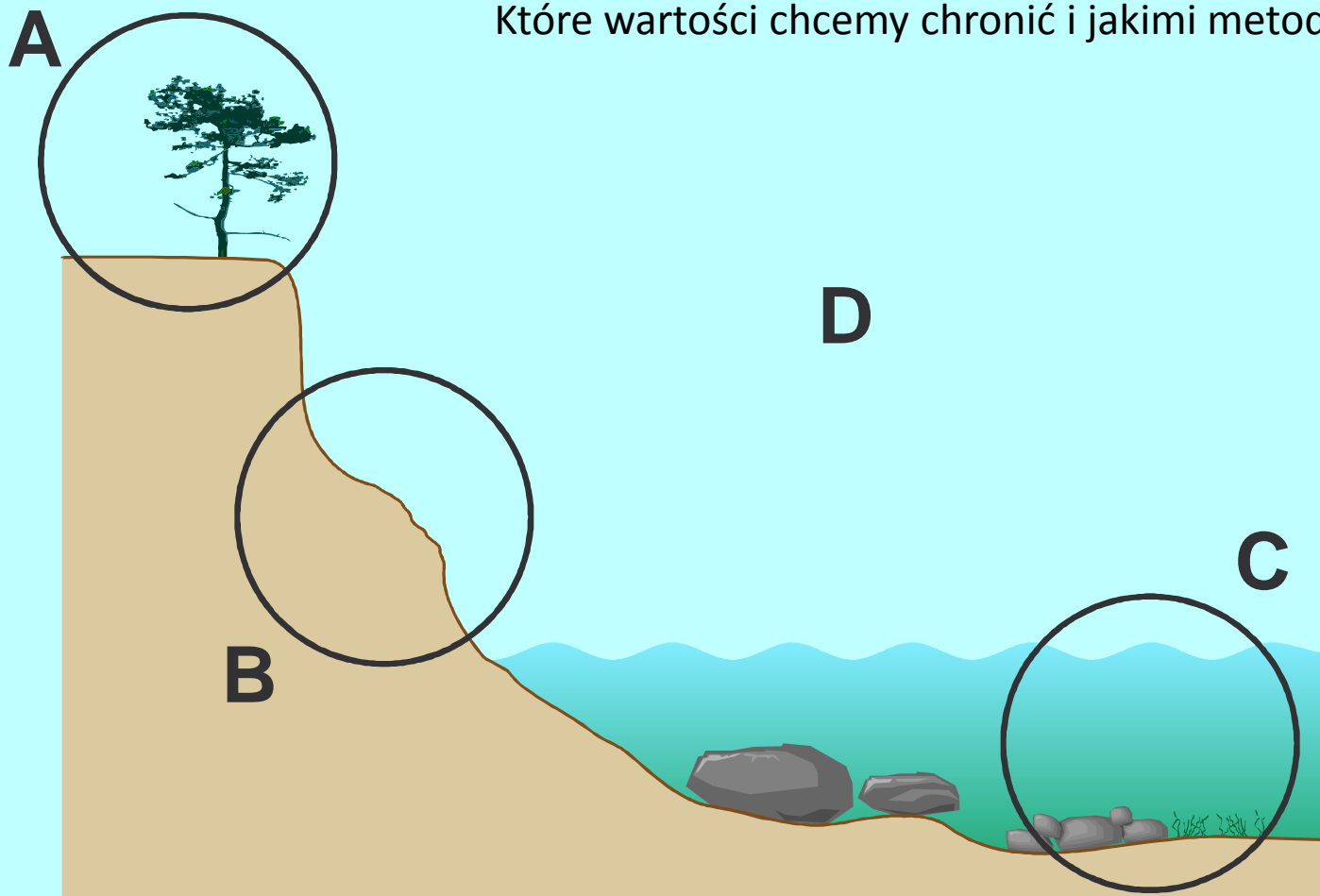
- Koncepcja stabilnego, zrównoważonego ekosystemu - pogląd dominujący do lat 1970-tych
- Koncepcja niezmiennych funkcji gatunku
- Koncepcja „pożytecznych” i „szkodliwych” gatunków
- Koncepcja trwałej linii brzegowej

Dziś uważa się że:

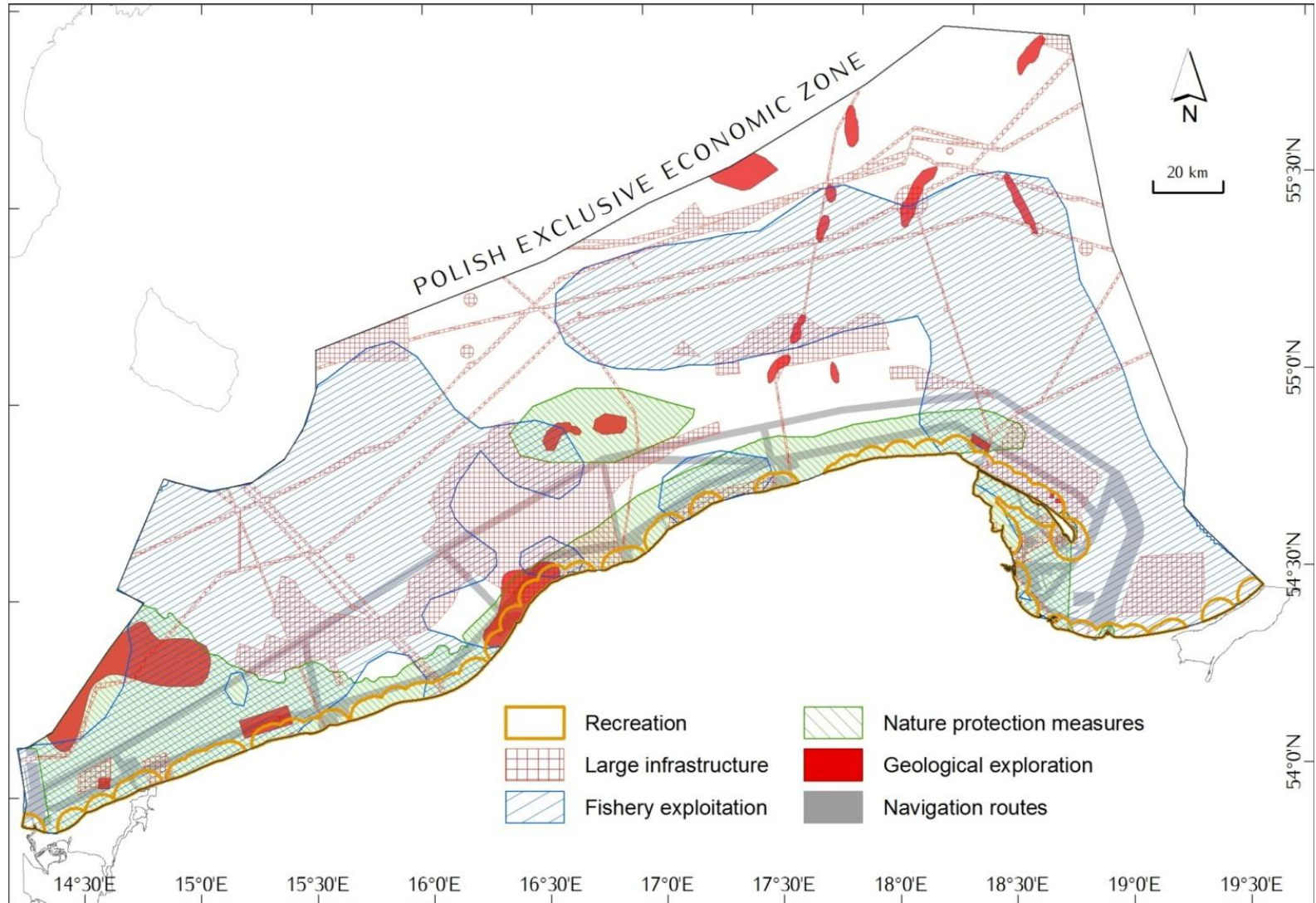
- Ekosystemy są zmienne i dynamiczne
- Gatunki są elastyczne i zmienne
- Biocentryczny zamiast antropocentrycznego punkt widzenia
- Dynamiczna linia brzegowa

DZIAŁANIE

Które wartości chcemy chronić i jakimi metodami ?

Wykorzystanie przestrzeni morskiej w Polsce

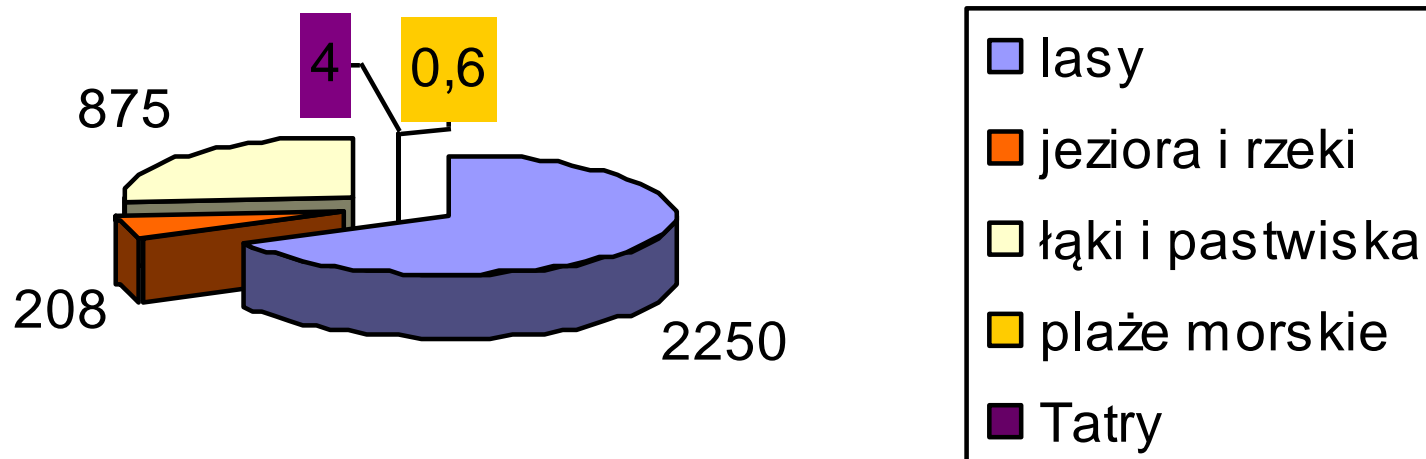

Rekomendacja nr 93 HELCOM o ochronie naturalnych procesów brzegowych

- Nie straszy katastrofą ekologiczną, ani zagrożeniami dla człowieka
- Odwołuje się do zdrowego rozsądku i przekonania, że naturalne jest lepsze niż sztuczne i nie warto „walczyć z przyrodą”

publiczne tereny rekreacyjne w Polsce · ilość m² na obywatela

Wybór idealnej plaży

Jaki krajobraz wybierasz?

NATURALNY BRZEG MORSKI

wady:
utrudnione przejście pod klifem
zalety:
unikalny krajobraz, niezaburzone środowisko naturalne

BRZEG ZABUDOWANY

wady:
brak naturalnego środowiska
zalety:
łatwość komunikacji

BRZEG USTABILIZOWANY

wady:
brak unikalnego krajobrazu
zalety:
łatwiejsze przejście plażą

UWAGA sprzedajemy Przyrodę!
Prosimy o informacje - ile jesteście Państwo skłonni zapłacić za zachowanie, zmianę lub oddanie dóbr Natury ?

Jestem gotów zapłacić co miesiąc, żeby zachować taki brzeg niezabudowany i dostępny dla wszystkich:

- 1 zł (ochroni 1 ze 100 km brzegu)
- 10 zł (ochroni 5 ze 100 km brzegu)
- 15 zł (ochroni 20 ze 100 km brzegu)
- 20 zł (ochroni 50 ze 100 km brzegu)
- 50 zł (ochroni całe 100 km brzegu)

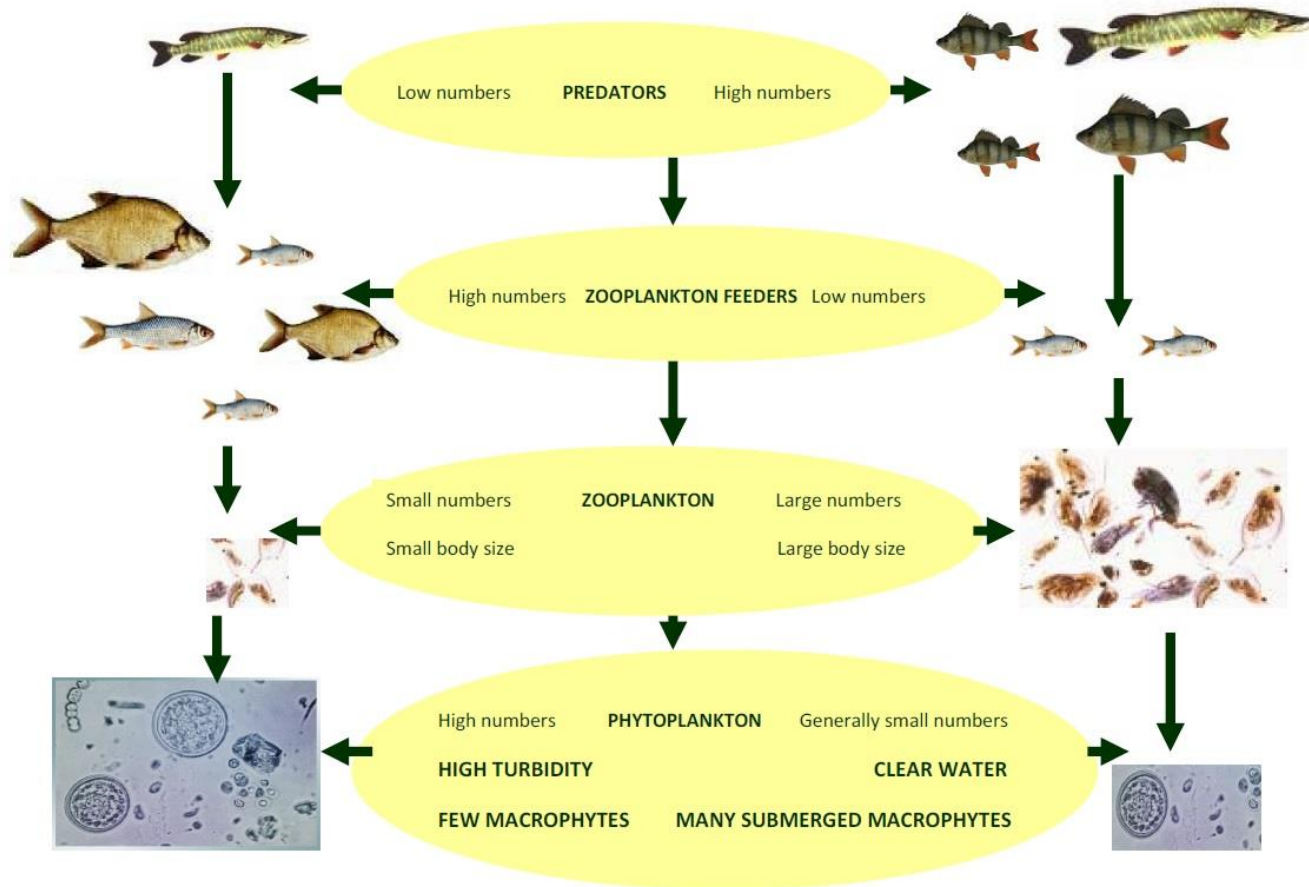

Zgodzę się na zabudowę i brak publicznego dostępu do plaży, pod warunkiem zysku co miesiąc:

- 10 zł (zabudowa 1% brzegu)
- 20 zł (zabudowa 20% brzegu)
- 100 zł (zabudowa 75% brzegu)
- 500 zł (zabudowa 100% brzegu)

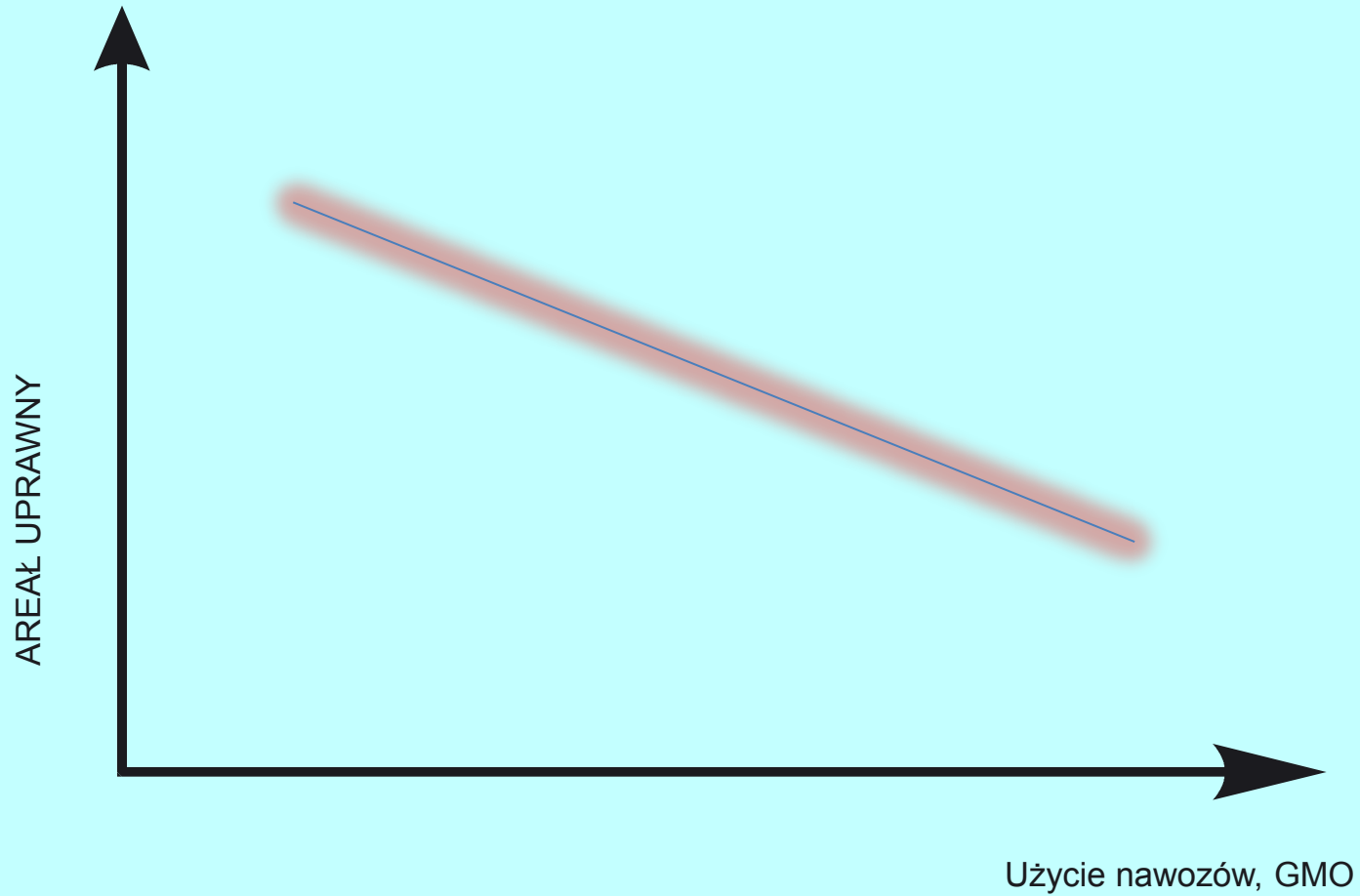

Próba ingerencji w proces – przepływ energii przez ekosystem Szwedzki projekt „błękitny Bałtyk i duże ryby”

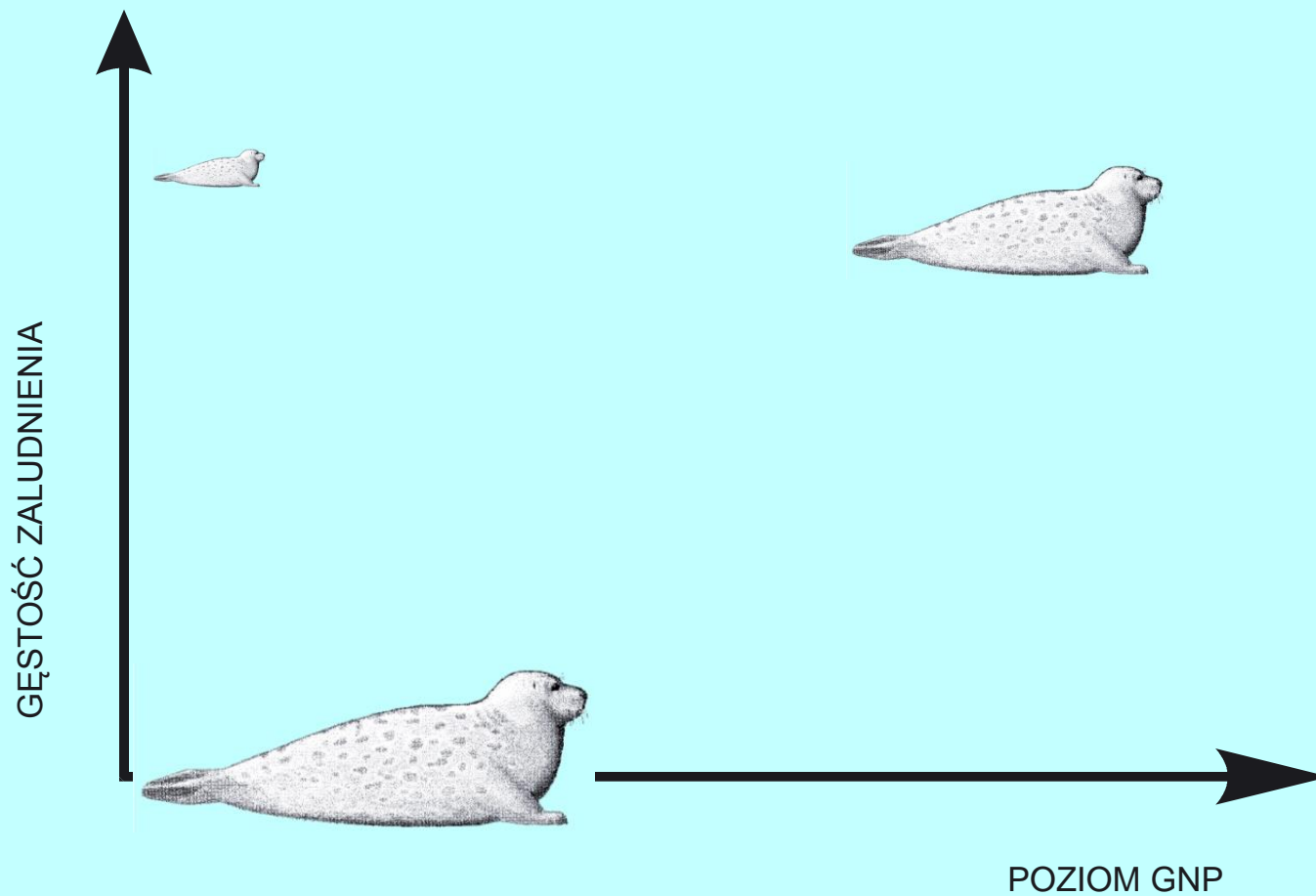

Wg Davida Tilmana „biodiversity guru”

Intensyfikacja rolnictwa sprzyja odbudowie różnorodności biologicznej

To nie postęp naukowo- technologiczny, tylko komfort wyboru (wysoka jakość życia) pozwala zachować środowisko naturalne

Nie należy stosować Nauki do uzasadniania wyborów etycznych, moralnych, estetycznych

„Przyrodnicy mają neurotyczną potrzebę usprawiedliwiania swojej racjonalności wobec technokratów”
- Sanle 2009

- Jestem przeciwko zabijaniu grindwali nie dlatego, że gatunek jest zagrożony (nie jest), ale dlatego, że jest to barbarzyński sport, obniżający **naszą moralną** kondycję

- Jestem za ochroną foki szarej nie dlatego, że jest „potrzebna w naszym ekosystemie”, tylko dlatego, że **chcę** patrzeć na duże zwierzęta wokół siebie

Nie ma argumentów **naukowych**, że powinno być czysto, naturalnie i ładnie, ale mój wybór obywatelski jest taki:

- Powstrzymać twardą walkę z erozją (bo to wyrzucanie publicznych pieniędzy w morze)
- Zablokować wszelkie pozwolenia na zabudowę strefy brzegowej (poza obszarami portów) – bo wolny dostęp do naturalnego brzegu to jeden z najcenniejszych walorów Polski, a i tak trzeba się będzie z dzisiejszego brzegu kiedyś wycofać

